

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 22.12.2008
KOM(2008) 888 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**på grundval av artikel 20 i rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om
tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff**

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

på grundval av artikel 20 i rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund

I syfte att underlätta verkställigheten av ett bötesstraff i en annan medlemsstat än den där straffet utdömdes tillämpas i rambeslut 2005/214/RIF principen om ömsesidigt erkännande på av rättsliga eller administrativa myndigheter utdömda bötesstraff. Europeiska unionens råd antog den 29 november 2000 i enlighet med slutsatserna från Tammerfors ett åtgärdsprogram för att genomföra principen om ömsesidigt erkännande av beslut på det straffrättsliga området och gav därvid prioritet åt antagandet av en rättsakt om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff.

Rambeslutet gäller för alla brott för vilka bötesstraff kan utdömas. För 39 kategorier av brott som förtecknas i rambeslutet slopades kontroll av huruvida dubbel straffbarhet föreligger.

1.2. Anmälningar från medlemsstaterna

I slutet av oktober 2008 hade följande 11 medlemsstater anmält sina nationella lagar om införlivande av bestämmelserna i rambeslutet till kommissionen: AT, CZ¹, DK, EE, FI, FR, HU, LT, LV, NL och SI². Inga anmälningar hade vid den tidpunkten mottagits från följande 16 medlemsstater: BE, BG, CY, DE, EL, ES, IE, IT, LU, MT, PL, PT, RO, SE, SK och UK.

1.3. Metod och bedömningskriterier

Enligt artikel 20 i rambeslutet ska kommissionen utarbeta en rapport om de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit för att senast den 22 mars 2007 följa bestämmelserna i rambeslutet. Utarbetandet av rapporten fördröjdes på grund av att det vid utgången av den ovan nämnda tidsfristen inte hade inkommit mer än ett fåtal anmälningar från medlemsstaterna.

Rambeslut ska vara bindande för medlemsstaterna när det gäller de resultat som ska uppnås men ska överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt (kriterierna är tydlighet, rättssäkerhet och verkningsfullhet). Rambeslut ska inte ha direkt effekt. Principen om konform tolkning gäller dock för rambeslut som antagits inom ramen för avdelning VI i EU-fördraget³. Eftersom kommissionen inte är behörig att inleda överträdelseförfaranden mot medlemsstater som inte vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i ett rambeslut som antagits inom ramen för tredje pelaren, begränsar sig denna rapport till en bedömning av de införlivandeåtgärder som vidtagits av de ovan nämnda 11 medlemsstaterna.

¹ Anmälan mottagen från rådets generalsekretariat.

² Idem.

³ EG-domstolens dom av den 16 juni 2005 i mål C-105/03 (Pupino), EUT C 193, 6.8.2005, s. 3.

2. BEDÖMNING

Artikel 1 – Definitioner

I artikel 1 definieras beteckningarna *beslut*, *bötesstraff*, *utfärdande stat* och *verkställande stat*.

CZ, HU och NL har införlivat definitioner av alla dessa beteckningar i sin nationella lagstiftning men de flesta medlemsstaterna (AT, DK, EE, FI, FR och SI) har bara införlivat definitioner av beslut och bötesstraff. LT och LV har bara införlivat en definition av bötesstraff. I ett antal införlivandelagar saknas bestämmelser rörande vissa beståndsdelar av definitionerna. Den viktigaste bristen i detta avseende är att den nationella lagstiftningen i CZ inte erkänner juridiska personers ansvar⁴.

Artikel 2 – Fastställande av behöriga myndigheter

Enligt denna artikel ska varje medlemsstat underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som är behöriga för rambeslutets syften. Varje medlemsstat får, om organisationen av dess interna system gör detta nödvändigt, utse en eller flera centrala myndigheter med ansvar för administrativt översändande och mottagande av beslut och för att bistå de behöriga myndigheterna.

I vissa medlemsstater är nationella domstolar behöriga för utfärdande och verkställighet av beslut (AT, CZ, HU, LT, LV och SI). I andra medlemsstater har en central myndighet utsetts till utfärdande och verkställande myndighet. Detta är fallet i DK och EE (justitieministeriet) samt i NL (allmänna åklagaren (*officier van justitie*) i Leeuwarden). I FR är allmänna åklagarmyndigheten (*ministère public*) behörig för utfärdande av beslut och enskilda allmänna åklagare (*procureurs de la République*) behöriga för verkställighet.

I CZ, HU, LT, LV och SI har det utsetts en central myndighet (justitieministeriet) för översändande av handlingar.

FI har utsett rättsregistercentralen till behörig myndighet enligt artikel 2.

Article 3 – Grundläggande rättigheter

Enligt artikel 3 ska rambeslutet inte ändra skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna enligt artikel 6 i EU-fördraget.

Flera medlemsstater (DK, FR och NL) anser att denna artikel inte behöver införlivas. AT och HU genomförde artikeln som ett tvingande skäl för att vägra verkställighet. LT och SI åberopade befintlig nationell lagstiftning. FI införlivade artikeln genom att föreskriva ett skäl för att vägra verkställa ett beslut när det finns skälig grund att misstänka att garantierna för prövning i laga ordning kränktes i det förfarande som ledde till beslutet.

Artikel 4 – Översändande av beslut och anlitande av den centrala myndigheten

Enligt artikel 4 får ett beslut tillsammans med ett intyg enligt den artikeln översändas till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat där den fysiska eller juridiska person mot vilken

⁴ Det har hittills inte inlämnats någon förklaring på grundval av artikel 20.2 b med avseende på begränsning, under en period av högst fem år från och med dagen för rambeslutets ikraftträdande, av tillämpningen av bestämmelserna om juridiska personers ansvar.

beslutet har meddelats har egendom eller inkomst, normalt är bosatt eller, när det gäller en juridisk person, har sitt säte. Översändandet av handlingar äger rum direkt mellan de behöriga myndigheterna.

CZ, FI, HU, LT, LV och NL har införlivat alla beståndsdelar av artikel 4 i sin genomförandelagstiftning. AT, DK, FR och SI har inte genomfört artikel 4 mer än till viss del.

I EE kan bötesstraff verkställas i förhållande till personer som är medborgare eller fast bosatta i den utfärdande staten och i förhållande till personer som befinner sig på den statens territorium men inte kommer att utlämnas samt i förhållande till juridiska personer som är registrerade på den verkställande statens territorium.

Artikel 5 – Räckvidd

Denna artikel inkluderar en förteckning över brott som ifall de är straffbara i den utfärdande staten medför erkännande och verkställighet av beslut utan kontroll av huruvida dubbel straffbarhet föreligger. Alla andra typer av brott får göras till föremål för sådan kontroll från den verkställande statens sida. Förteckningen omfattar utöver de 32 kategorier av brott som förtecknas i vissa andra rambeslut (t.ex. i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder) även följande:

- Beteende som står i strid med vägtrafikbestämmelser, inbegripet överträdelse av bestämmelser om körtid och viloperioder och av bestämmelser om farligt gods.
- Smuggling av varor.
- Intrång i immateriella rättigheter.
- Våldshandlingar och hot om våld mot personer, inbegripet våldshandlingar under idrottsevenemang.
- Skadegörelse.
- Stöld.
- Brott i enlighet med den utfärdande statens lagstiftning vilka omfattas av genomförandeskyldigheter enligt instrument som antagits enligt EG-fördraget eller enligt avdelning VI i EU-fördraget.

AT, DK, EE, FI, FR, HU, LT och NL har genomfört förteckningen. CZ, LV och SI har utlämnat en del av förteckningen.

Artikel 6 – Erkännande och verkställighet av beslut

Enligt artikel 6 ska beslut erkännas utan krav på ytterligare formaliteter och alla åtgärder som krävs för att verkställa besluten vidtas skyndsamt.

CZ, DK, FI, FR, LV och NL har genomfört denna artikel. AT, EE, HU, LT och SI har införlivat den till viss del. Medlemsstaterna har i allmänhet inte angivit någon tidsfrist för verkställigheten.

Artikel 7 – Skäl för att inte erkänna och verkställa ett beslut

I artikel 7 anges ett antal skäl som kan utgöra grund för en vägran att erkänna och verkställa ett beslut. Alla skäl som anges i den artikeln är fakultativa (dvs. icke tvingande).

Det rör sig om följande skäl:

- Intyget saknas, är ofullständigt eller motsvarar uppenbarligen inte beslutet (införlivade som fakultativa skäl av FI, FR och HU, införlivade som tvingande skäl av AT, CZ, DK, LT, LV, NL och SI, införlivade delvis som tvingande och delvis som fakultativa skäl av EE).
- *Ne bis in idem* (dvs. ”inte två gånger om samma sak”, jfr. artikel 7.2 a) (införlivat som fakultativt skäl av DK och FI, införlivat som tvingande skäl av AT, CZ, EE, FR, HU, LT, LV, NL och SI).
- Skäl grundat på principen om dubbel straffbarhet (jfr. artikel 7.2 b) (införlivat som fakultativt skäl av DK och FI, införlivat som tvingande skäl av AT, CZ, EE, FR, HU, LT, LV, NL och SI).
- Verkställigheten av beslutet har preskriberats (införlivat som fakultativt skäl av DK och FI, införlivat som tvingande skäl av AT, CZ, EE, FR, HU, LT, LV, NL och SI).
- Skäl grundat på territorialitetsprincipen (jfr. artikel 7.2 d) (införlivat som fakultativt skäl av FI, FR, HU och NL, införlivat som tvingande skäl av AT, CZ, DK, LV och SI, inte införlivat av EE och LT).
- Immunitet (införlivat som fakultativt skäl av FI, införlivat som tvingande skäl av AT, CZ, DK, EE, FR, HU, LT, LV, NL och SI).
- Skäl grundat på åldern för straffrättsligt ansvar (införlivat som fakultativt skäl av FI, införlivat som tvingande skäl av AT, CZ, DK, EE, FR, HU, LT, LV, NL och SI).
- Skäl grundat på den berörda personens rättigheter (införlivat som fakultativt skäl av FI, införlivat som tvingande skäl av AT, CZ, DK, EE, FR, LT, LV, NL och SI, inte införlivat av HU).
- Bötesstraffet understiger 70 euro (införlivat som fakultativt skäl av FI, FR och NL, införlivat som tvingande skäl av AT, CZ, EE (1 000 estniska kronor), DK, HU, LT, LV och SI).

Skäl som sex medlemsstater föreskrivit utöver de som redovisas ovan

- Enligt Tjeckiens anmälan kommer landet inte att verkställa beslut som rör juridiska personer, eftersom den nationella lagstiftningen inte erkänner juridiska personers ansvar⁵.
- Estlands extraskäl gäller följande: domstolsbeslut som inte trätt i kraft och beslut som meddelats av en domstol som inte anses oberoende (Estland skiljer mellan fall som rör landets egna medborgare och fall som rör andra EU-medborgare).

⁵ Det har hittills inte inlämnats någon förklaring på grundval av artikel 20.2 b med avseende på begränsning, under en period av högst fem år från och med dagen för rambeslutets ikraftträdande, av tillämpningen av bestämmelserna om juridiska personers ansvar.

- Finland har föreskrivit följande tvingande extraskäl för att vägra verkställa ett beslut: det finns skälig grund att misstänka att garantierna för prövning i laga ordning kränktes i det förfarande som ledde till beslutet.
- Ungern har föreskrivit följande tvingande extraskäl: den brottsliga gärning som det utländska beslutet grundar sig på omfattas av Ungerns behörighet enligt landets egen lagstiftning (artiklarna 3 och 4 i strafflagen); den brottsliga gärningen omfattas enligt ungersk lag av en amnesti; ett år har förflutit sedan det utländska beslutet trädde i kraft och preskriptionsfristen har löpt ut (detta utgör dock inte ett hinder för slutförande av ett verkställighetsförfarande som inleddes före utgången av preskriptionsfristen).
- Lettland har föreskrivit följande tvingande extraskäl: det finns skäl för att tro att bötesstraffet syftar till att straffa personen i fråga på grundval av dennes ras, religiösa tillhörighet, etnicitet, kön eller politiska uppfattning; det är inte möjligt att verkställa beslutet i Lettland.
- Slovenien har föreskrivit följande extraskäl: det finns skäl för att tro att bötesstraffet syftar till att straffa personen i fråga på grundval av dennes ras, kön eller politiska eller religiösa uppfattning; verkställighet skulle vara oförenlig med den slovenska författningen.

Artikel 8 – Fastställande av det belopp som ska betalas

Denna artikel rör situationer där beslutet hänför sig till gärningar som inte begåtts i den utfärdande staten. I sådana fall får den verkställande staten när gärningarna omfattas av denna stats behörighet besluta att minska bötesbeloppet till det högsta belopp som föreskrivs för gärningar av samma slag enligt nationell lag i den verkställande staten. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska vid behov räkna om bötesbeloppet till den verkställande statens valuta, till den växelkurs som gällde vid den tidpunkt då bötesstraffet utdömdes.

AT, CZ, DK, FI, FR, HU, LT, NL och SI har genomfört denna artikel. EE har inte gjort det. LV har bara tagit upp valutaomräkningen i sina genomförandebestämmelser.

Artikel 9 – Lag som reglerar verkställighet

Enligt artikel 9 ska beslutets verkställighet regleras av lagen i den verkställande staten på samma sätt som för ett bötesstraff i den verkställande staten. Om den dömda personen kan lämna bevis för att han erlagt betalning i någon stat, ska varje del av bötesbeloppet som betalats dras av från det belopp som ska indrivas i den verkställande staten.

Ett bötesstraff som ådömts en juridisk person ska verkställas under alla omständigheter, även om den verkställande staten inte erkänner principen om juridiska personers straffrättsliga ansvar.

AT, FI, FR, NL och SI har genomfört artikel 9. DK, EE, HU, LT och LV har inte gjort det mer än till viss del.

De fem sistnämnda medlemsstaterna har nämligen inte införlivat artikel 9.3, rörande juridiska personer (se ovan). AT, FR och NL åberopade befintlig nationell lagstiftning. Den nationella lagstiftningen i CZ erkänner inte juridiska personers ansvar⁶.

Artikel 10 – Frihetsberövande eller andra alternativa straff då böterna inte kan indrivas

Om det inte är möjligt att vare sig helt eller delvis verkställa ett beslut, får den verkställande staten tillämpa alternativa straff, inbegripet frihetsstraff, om dessa föreskrivs i dess lagar i sådana fall och den utfärdande staten i det intyg som avses i artikel 4 i beslutet har medgivit att sådana alternativa straff får tillämpas. Hur strängt det alternativa straffet ska vara ska bestämmas enligt lagen i den verkställande staten, men det får inte överskrida det maximala straff som anges i intyget från den utfärdande staten.

AT, CZ, HU, LT och SI har införlivat artikel 10. LV har utelämnat en del av bestämmelserna. EE har föreskrivit att bötesstraffet kan omvandlas till frihetsberövande eller samhällstjänst.

FI och FR uppgav i sina anmälningar att deras nationella rättssystem inte medger tillämpning av alternativa straff vare sig på det egna territoriet eller utomlands. DK uppgav att landets rättssystem inte medger tillämpning av sådana straff på det egna territoriet. NL införlivade bestämmelserna om frihetsberövande som alternativt straff. Nederländska domstolar kan tillåta frihetsberövande under följande omständigheter: den myndighet som utdömde bötesstraffet har i sitt beslut angivit att frihetsberövande kan komma i fråga ifall bötesstraffet inte verkställs; böterna betalas inte av den dömda personen och det finns inget annat sätt att verkställa bötesstraffet; den utfärdande myndigheten har gått med på att frihetsberövande är ett möjligt alternativ till bötesstraffet.

Artikel 11 – Amnesti, nåd, omprövning av dom

Enligt denna artikel får både den utfärdande staten och den verkställande staten bevilja amnesti och nåd men endast den utfärdande staten fatta beslut om ansökningar om omprövning av beslut om bötesstraff.

FI och NL har genomfört artikel 11. Tjeckiens och Danmarks genomförandebestämmelser hänför sig enbart till beviljande av nåd i respektive land. LT har införlivat artikeln vad beträffar amnesti och nåd men har inte tagit upp omprövning av beslut i sina genomförandebestämmelser. Enligt den estländska lagstiftningen har den utfärdande staten behörighet för amnesti, nåd och omprövning av beslut. LV tar i sina genomförandebestämmelser upp situationer där amnesti eller nåd som beviljats i den utfärdande staten är bindande för LV. AT och SI införlivade bestämmelserna om amnesti och nåd som tvingande skäl för att vägra verkställighet (SI åberopade dessutom befintlig nationell lagstiftning). AT förklarade i sin anmälan att bestämmelserna om omprövning av beslut inte behöver införlivas.

HU har inte införlivat artikeln. FR har inte gjort det heller. Landet har åberopat bestämmelser i befintlig nationell lagstiftning.

Artikel 12 – Inställande av verkställighet

⁶ Det har hittills inte inlämnats någon förklaring på grundval av artikel 20.2 b med avseende på begränsning, under en period av högst fem år från och med dagen för rambeslutets ikraftträdande, av tillämpningen av bestämmelserna om juridiska personers ansvar.

Enligt denna artikel ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten genast informera den behöriga myndigheten i den verkställande staten om varje beslut eller åtgärd som innebär att beslutet om bötesstraff inte längre är verkställbart eller av någon annan anledning dras tillbaka från den verkställande staten. Den verkställande staten ska inställa verkställigheten av beslutet om bötesstraff så snart den erhållit sådan information.

AT, CZ, DK, FI, FR, HU, LT, LV, NL och SI har införlivat artikeln till fullo. EE har inte införlivat den.

Artikel 13 – Fördelning av belopp som erhålls vid verkställighet av beslut

Enligt denna artikel ska belopp som erhålls vid verkställighet av beslut tillfalla den verkställande staten såvida inget annat överenskommits (särskilt i fall där det utdömts ersättning till brottsoffer som inte var civilrättsliga parter i förfarandet).

AT, CZ, DK, FI, FR, HU, LT, NL och SI har genomfört artikeln. EE och LV har inte gjort det.

Artikel 14 – Information från den verkställande staten

Enligt artikel 14 ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten utan dröjsmål informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om vissa beslut och åtgärder i förbindelse med erkännande och verkställighet av beslut om bötesstraff.

AT, CZ, FI, HU, LT, LV, NL och SI har genomfört artikel 14. FR har genomfört artikeln med undantag av det fall som gäller tillämpning av alternativa straff. Den nationella lagstiftningen i FR medger inte tillämpning av alternativa straff.

EE har inte genomfört artikeln. DK förklarade i sin anmälan att artikeln inte behöver införlivas.

Artikel 15 – Följder av översändande av beslut

Artikel 15 tar upp undantagsfall där den utfärdande staten får fullfölja verkställigheten av beslut.

Med undantag av EE har alla medlemsstater som skickat anmälningar genomfört denna artikel.

Artikel 16 – Språk

Enligt artikel 16 ska intyget översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten. Enligt samma artikel får varje medlemsstat dock när som helst i en förklaring tillkännage att den godtar en översättning till vissa andra språk.

AT, CZ, DK, FR och HU kräver en översättning till det officiella språket i respektive land. EE, LT, LV, NL och SI godtar utöver en översättning till det officiella språket i respektive land även en översättning till engelska. FI godtar intyg på finska, svenska eller engelska. Om det inte föreligger några hinder för godkännande av intyg på andra språk, godtar landet även sådana intyg.

Artikel 17 – Kostnader

Enligt artikel 17 får medlemsstaterna inte avkräva varandra ersättning för kostnader i samband med tillämpningen av rambeslutet. AT, CZ, FI, NL och SI har genomfört denna artikel. EE, HU och LV har inte gjort det. DK, FR och LT förklarade i sin anmälan att artikeln inte behöver införlivas.

3. SLUTSATSER

Det kan i det här skedet inte göras någon fullständig bedömning av införlivandet av rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 i medlemsstaternas nationella lagstiftning. Införlivandet kan emellertid inte bedömas som tillfredsställande, eftersom endast 11 anmälningar har mottagits från medlemsstaterna.

De nationella genomförandebestämmelserna står i regel i överensstämmelse med bestämmelserna i rambeslutet, särskilt när det gäller de viktigaste frågorna, såsom slopandet av kontroll av huruvida dubbel straffbarhet föreligger och erkännandet av beslut utan ytterligare formaliteter. Analysen av skälen för att vägra erkännande och verkställighet visade visserligen att nästan alla de 11 medlemsstaterna har genomfört samtliga skäl men den visade tyvärr också att skälen för det mesta har genomförts som tvingande skäl, vilket inte är något nytt i sådana här sammanhang. Vissa medlemsstater har dessutom föreskrivit extraskäl. Ett sådant förfaringssätt står helt klart inte i överensstämmelse med rambeslutet.

Kommissionen uppmanar samtliga medlemsstater att fundera över denna rapport och ta tillfället i akt att tillhandahålla kommissionen och rådets generalsekretariat all relevant information i syfte att fullgöra de skyldigheter som åligger medlemsstaterna enligt artikel 20 i rambeslutet. Den uppmanar de medlemsstater som uppgivit att de håller på att utarbeta nationella genomförandebestämmelser att anta och anmäla dessa snarast möjligt.